

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У РОМАНІ- АНТИУТОПІЇ «ГОЛОДНІ ІГРИ» (“THE HUNGER GAMES”) СЮЗАННИ КОЛЛІНЗ

Сучасний світ сповнений незліченною кількістю художніх сценаріїв. Вони не тільки мають потужний емоційний вплив на свідомість, але й формують суспільні цінності та норми. Безліч авторів намагається показати можливе майбутнє, насичене відчаєм та нерівністю, застерегти людство від ймовірного самознищення. Цю ідею сповідує й американська письменниця Сюзанна Коллінз, що створила культову серію книг під назвою «Голодні ігри», про одну з яких йдеться у цій статті.

Варто зауважити, що жодна робота не буде зрозумілою представнику іншої національності без її перекладу, який може слугувати досконалим засобом збагачення мов та культур різних країн. За визначенням Цицерона: «Переклад - це перш за все вправа, що допомагає розвитку красномовства» [4]. Роль перекладу в літературі є важливою, адже від того, наскільки якісно він виконаний, залежить цілісне сприйняття твору читачем. Саме тому перекладач має застосувати адекватні перекладацькі трансформації, зберегти атмосферу та стиль автора. Тому метою нашої статті є дослідження перекладацьких трансформацій у романі-антиутопії «Голодні ігри» С.Коллінз, аналіз їхньої доречності у перекладеному тексті.

Переклад роману, здійснений Уляною Григораш [1], збагачений трансформаціями, які не псують загальної атмосфери твору. У нашій роботі було досліджено фрагмент першої книги С. Коллінз з використанням теоретичних робіт з терії перекладу В.Карабана [2, С. 282-314].

Перше речення: *“It's time for the drawing.”* [3, с.18] у перекладі звучить як «Час жеребкування» [1, с.7], де можна констатувати контекстуальну заміну. У звичному розумінні слово *“drawing”* означає «малюнок», але з урахуванням вживання у контексті, адекватності набуває використання українського відповідника «жеребкування».

“Effie Trinket says as she always does, “Ladies first!” and crosses to the glass ball with the girls' names.” [3] - «Еффі Тринькіт промовила своє: «Спочатку даму!» - і попрямувала до кулі з дівочими іменами» [1]. У цьому реченні прізвище жінки *“Trinket”* перекладається за допомогою транскрибування для відбиття звукового складу слова - «Тринькіт». Фраза *“says as she always does”* - «промовила своє» набуває адекватного значення, оскільки при дослівному перекладі «каже, як вона завжди робить» - не має

повноти у звучанні. “*To the glass ball*” змінюється на просто «до кулі», тому словосполучення характеризується опущенням слова “*the glass*”.

“*She reaches in, digs her hand deep into the ball, and pulls out a slip of paper.*” [3] - «Вона нахилилася, занурила руку глибоко всередину, покопирсалася там і витягнула картку» [1]. Перекладацькі трансформації помітно у словосполученні “*deep into the ball*” - «глибоко всередину», де У.Григораш використала опущення слова “*the ball*”, щоб уникнути повторного вживання. “*A slip of paper*” при перекладі відбувається конкретизація до вужчого терміна «картка», оскільки це сполучення має ще значення «короткий лист», «клаптик паперу із записом», «папірець». Окрім того, було використано додавання у вигляді словосполучення «покопирсалася там», що надає додаткової конотації вислову.

“*The crowd draws in a collective breath and then you can hear a pin drop, and I'm feeling nauseous and so desperately hoping that it's not me, that it's not me, that it's not me.*” [3] - «Натовп завмер. Занала мертва тиша. Від страху в мене всередині все похололо, а в голові крутилася одна думка: тільки б не я, тільки б не я!» [1]. Перекладач при передачі тексту одне речення перетворює на три. У.Григораш вирішила поділити речення оригіналу задля збереження акценту на емоційності моменту та адекватності сприйняття україномовним читачем. Фраза “*the crowd draws in a collective breath*” - «натовп завмер» контекстуально замінюється, оскільки без розуміння контексту не буде зрозумілим використання сполучення “*collective breath*”. Останньою трансформацією виступає експлікація, використана у словах “*feeling nauseous*” - «всередині похололо» для пояснення відчуття тривоги, але не нудоти, при використанні дослівного перекладу.

Отже, визначивши перекладацькі трансформації у романі-антиутопії «Голодні ігри» С. Коллінз, можна підтвердити їхню важливість у процесі перекладу, оскільки вдалий переклад сприяє розкриттю авторського задуму. Перекладач вдало дибирає перекладацькі трансформації, зокрема лексичні, оскільки намагається зберегти авторську стилістику, що передбачає дотримання балансу мовних одиниць між різними мовами - перетворення знакової форми однієї мови на знакову форму іншої.

Література

1. Коллінз С. Голодні ігри. Книга 1. К.: Bookchef, 2024. 352с. URL.: https://read-online.in.ua/read/holodni_igri/7

2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2004. 576с. URL.: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Karaban_2004_576.pdf

3. Collins Suzanne. *The Hunger Games*. UK.; Scholastic. 2011. 448с

4. Цицерон – теоретичні роздуми щодо категорії теорії перекладу. URL.: <http://linguistics-konspekt.org/?content=2818>